

Enquête resultaten Effecten Wet DBA

4 Juli 2017

Samenvatting enquête resultaten 'Effecten Wet DBA'

De NVJ heeft in het voorjaar besloten om een enquête onder haar zelfstandige leden te verspreiden. Het doel van de enquête is om een jaar na de invoering van de Wet DBA te inventariseren wat de effecten zijn van de Wet DBA voor zzp journalisten.

Respondenten

- In totaal vulden 321 respondenten van de 2498 zelfstandige NVJ-leden de enquête 'Effecten Wet DBA' in. Dit komt overeen met 13% van het totaal aantal respondenten.

Hinder van de Wet DBA

- Ruim 8% van de respondenten ondervindt hinder van de Wet DBA terwijl meer dan de helft van de respondenten aangeeft de Wet DBA als negatief te ervaren. Hinder wordt ondervonden omdat opdrachtgevers de gelegenheid hebben aangepakt om te bezuinigen op 'reiskosten, onkostenvergoeding en feestjes en omdat financiële risico's worden afgewenteld op zzp'ers.
- De Wet DBA wordt als negatief ervaren door meer dan de helft van de respondenten omdat hij voor onrust en onzekerheid leidt.

Minder omzet

- Ondanks het feit dat de markt weer aantrekt en een deel van de zzp'ers hier van profiteert verwacht nog steeds een derde van de zzp'ers een lagere omzet te draaien. Of de lagere omzet gerelateerd kan worden aan de invoering van de Wet DBA valt niet te zeggen.

Andere effecten van de Wet DBA

- Ruim 14% (14,4%) van de respondenten geeft aan dat zij a) een tijdelijk contract (6,5%) b) vast contract (1,1%) c) payrollcontract (6,8%) hebben gekregen.
- Ruim 83% geeft aan naast omzet en aantal opdrachtgevers geen ander effect te hebben ondervonden van de Wet DBA.

Inleiding:

Het bestuur van de sectie Zelfstandigen heeft in het voorjaar van 2017 besloten om een enquête onder haar leden te verspreiden. De voornaamste redenen voor de verspreiding van de enquête is om de effecten van de Wet Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties (DBA) te inventariseren.

In totaal vulden 321 respondenten van de 2498 Zelfstandige leden de enquête in. Dit komt overeen met 13% van het totaal aantal respondenten.

Van de 321 respondenten vulden drie respondenten de enquête anoniem in.

Vraag 1: Ben je bekend met de Wet DBA?

- Ja: 93,2%
- Nee: 6,8%

Vraag 2: Heb je behoefte aan meer informatie over de Wet DBA?

- Ja: 54,2%
- Nee: 45,8%

Vraag 3: Waar zou je meer informatie over willen hebben?

- Modelovereenkomsten: 73,3%
- Handhaving: 55,6%
- Effecten van de Wet: 65,6%
- Anders: 11,7%

Van de 321 respondenten heeft 11,7% respondenten 'Anders' ingevuld. Zij vulden het volgende in:

- schaf de Wet DBA af (2x)
- meer achtergrond informatie over de Wet om tijdens onderhandelingen te kunnen gebruiken
- beschrijf het doel van de Wet DBA
- wat moet ik doen om te voldoen aan de Wet DBA
- wat dit betekent voor de freelancers die in verkapt dienstverband werken; die lijken geen vast dienstverband te krijgen, maar worden gedumpt
- een aantal specifieke vragen zoals 'is het waar dat je als freelancer geen werk mag doen wat normaal gesproken door iemand in loondienst wordt gedaan?'

Vraag 4: Voor welke opdrachtgevers werk je?

- Dagblad: 28,2%
- Regionale kranten: 12,9%
- Huis aan huis: 8,7%
- Publieke Omroep: 21,6%
- Commerciële omroep: 5,4%
- Vaktijdschriften: 47,7%
- Publiekstijdschriften: 34,2%
- Opiniebladen: 7,2%
- Anders: 50,5%

Van de 321 respondenten vulden 160 respondenten 'Anders' in. De meesten respondenten werken ook voor 'commerciële partijen' een kleiner deel werkt voor de overheid of overheidsinstellingen.

Vraag 5: Werk je met een Modelovereenkomst?

- Ja: 21,6%

- Nee: 62,1%
- Anders: 16,3%

Van de 321 respondenten vulden 54 respondenten 'Anders' in. De meeste respondenten die 'Anders' invullen geven aan 'soms wel en soms niet met een Modelovereenkomst te werken' afhankelijk van de opdrachtgevers. Sommigen gaven de respondenten aan alleen bij TMG of bij de Persgroep met een Modelovereenkomst te werken. Een enkeling gaf aan met de Algemene Voorwaarden of de Modelovereenkomst van de NVJ te werken.

Vraag 6: Staan er in de Modelovereenkomst bepalingen die afwijken van eerdere Algemene Voorwaarden van je opdrachtgevers?

- Ja: 22,7%
- Nee: 77,3%

Vraag 7: Welke bepalingen in de Modelovereenkomst wijken af van eerdere Algemene Voorwaarden van je opdrachtgevers?

Van de 22,7% die op vraag 5 hebben geantwoord dat de bepalingen in Modelovereenkomsten afwijken van eerdere Algemene Voorwaarden geven aan:

- Financiële risico's worden eenzijdig bij de zzp'er neergelegd
- Afwentelen van eventuele boetes/naheffingen indien de arbeidsrelatie toch wordt beoordeeld als een verkapt dienstverband door de belastingdienst
- Reiskosten vergoeding is afgeschaft – de dagprijs wordt hierdoor lager
- Kosten en sociale premies worden ingehouden – het tarief daalt hierdoor
- ZZP'ers worden niet meer uitgenodigd op feestjes en krijgen geen cadeautjes meer
- ZZP'ers wordt de toegang tot het gebouw van de opdrachtnemer ontzegd (geen toegangspasjes)
- ZZP'ers krijgen geen e-mailadres meer van hun opdrachtgever
- ZZP'ers moeten zich verplicht verzekeren voor bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering
- Artikelen mogen vaker worden doorgeplaatst tegen minder vergoeding. In sommige gevallen ben je een deel van je copyright kwijt.
- ZZP'ers moeten binnen twee maanden declareren en de krant mag zes maanden wachten met betalen.

Vraag 8: Heb je sinds de invoering van de Wet DBA meer of minder omzet?

- Meer: 7,2%
- Minder: 28,7%
- Ongeveer gelijk: 64,2%

Vraag 9: Denk je dat dit het effect is van de Wet DBA? Indien 'ja', hoeveel minder omzet draai je?

- Ja: 27,3%
- Nee: 72,7%

Van de 28,7% die bij vraag 8 invulden dat zij minder omzet draaien sinds de invoering van de Wet DBA geeft 27,3% (iets meer dan ¼) aan dat dit het effect is van de Wet DBA. Zij geven aan tussen de

3600 euro bruto per maand tot 10.000 euro per jaar minder te verdienen. Eén respondentt geeft aan 40.000 euro per jaar minder te verdienen.

Vraag 10: Heb je sinds de invoering van de Wet DBA meer of minder opdrachtgevers?

- Meer: 10,4%
- Minder: 23,5%
- Ongeveer gelijk: 66,1%

Vraag 11: Denk je dat dit komt door de Wet DBA? Indien 'ja' hoeveel minder opdrachtgevers heb je?

- Ja: 23,9%
- Nee: 76,1%

Van de 23,5% die 'minder' heeft ingevuld bij vraag 10 denkt 23,9% (dus ¼) dat dit komt door de Wet DBA. Het aantal opdrachtgevers dat deze respondenten minder hebben varieert tussen de 1 en 6.

Vraag 12: Denk je in 2017 meer of minder omzet te boeken dan in 2016?

- Meer: 26,7%
- Minder: 31,5%
- Ongeveer gelijk: 41,8%

Vraag 13: Welke andere effecten heeft de Wet DBA voor jou gehad?

- Tijdelijk contract: 6,5%
- Vast contract: 1,1%
- Payroll: 6,8%
- Inzage moeten geven in aantal opdrachtgevers: 11,8%
- Anders: 83,8%

Van de 321 respondenten vulden 200 respondenten in 'Anders'. Het merendeel (102 respondenten) geeft aan dat de Wet DBA geen effecten voor hen heeft gehad of dat de vraag niet van toepassing is. Veel respondenten geven aan dat de Wet DBA voor veel onrust en onzekerheid heeft gezorgd. Een aantal respondenten geeft aan dat zij meer inzage moeten geven in hun aantal opdrachtgevers.

Vraag 14: Ben je tevreden of ontevreden met de effecten van de Wet DBA? Motiveer je antwoord.

- Tevreden, ik wilde een tijdelijk contract: 1,9%
- Tevreden, ik wilde een vast contract: 0,0%
- Ontevreden, ik wil zelfstandig blijven: 50,2%
- Anders: 48,0%

Opvallend is dat ¼ van 25% van de respondenten (8,25%) effect ondervindt van de Wet DBA. Toch geeft bij vraag 14 50,2% aan ontevreden te zijn over de effecten van de Wet DBA (terwijl maar een zeer beperkt deel van de respondenten) er geen effect van ondervinden.

Bij 'Anders' vulden de meeste respondenten in: Geen mening, neutraal, geen mening, geen effect. Enkel vullen in: De VAR werkte perfect, de Wet DBA is een wassenneus, goed dat schijnzelfstandigheid wordt aangepakt, het is jammer dat er zoveel tijd wordt gestoken in een wetsvoorstel dat zo langs de praktijk heen gaat, meer aarzeling bij opdrachtgevers om opdrachten te geven.

Vraag 15: Hoe zou je zelf willen aantonen dat je ondernemer bent met meerdere opdrachtgevers?

▪ Ondernemers toets vooraf:	40%
▪ Wilsverklaring ondernemerschap afleggen:	37,8%
▪ Bij hoger uurtarief dan €30,- dan ondernemer:	4,3%
▪ Anders:	29,6%

Bij anders werd door de meeste respondenten ingevuld: meer dan drie opdrachtgevers. Anderen willen meer bescherming van zelfstandigen zodat uitgevers niet eenzijdig modelovereenkomsten kunnen voorleggen. Veel respondenten hebben 'geen idee' of geen 'mening'. Een enkeling wil 'de VAR terug'.

Conclusie

Respons

Dertien procent van de respondenten vulden de enquête in.

Bekendheid en meer informatie Wet DBA

Ruim 93% van de respondenten is bekend met de Wet DBA. Toch wil ruim 54% meer informatie over de Wet DBA namelijk over:

- Modelovereenkomsten
- Effecten van de Wet
- Handhaving.

Vertegenwoordiging respondenten

De respondenten die bij dagbladen en tijdschriften werken zijn het beste vertegenwoordigd in de enquête. Ruim 49% van de respondenten werkt voor dagbladen (waarvan 28,2% bij landelijke bladen). Bij tijdschriften is de groep vaktijdschriften (47,7%) het beste vertegenwoordigd en en publicistijdschriften (34,2%). Het aantal respondenten dat bij de publieke omroep werkt bedraagt (21,6%).

Ruim 50% van de respondenten werkt ook voor commerciële partijen. Dit betekent dat zelfstandige journalisten (noodgedwongen) een gemengde praktijk hebben

Modelovereenkomst

Minder dan een kwart werkt (soms) met een Modelovereenkomst. TMG en de Persgroep worden als partijen genoemd waar je met een overeenkomst 'moet' werken.

Ruim 22% van de respondenten geeft aan dat de Modelovereenkomsten op sommige punten afwijken van de Algemene Voorwaarden en wel op de volgende punten:

- Financiële risico's worden eenzijdig bij de zzp'er neergelegd
- Afwentelen van eventuele boetes/naheffingen indien de arbeidsrelatie toch wordt beoordeeld als een verkapt dienstverband door de belastingdienst
- Reiskosten vergoeding is afgeschaft – de dagprijs wordt hierdoor lager
- Kosten en sociale premies worden ingehouden – het tarief daalt hierdoor
- ZZP'ers worden niet meer uitgenodigd op feestjes en krijgen geen cadeautjes meer
- ZZP'ers wordt de toegang tot het gebouw van de opdrachtnemer ontzegd (geen toegangspasjes)
- ZZP'ers krijgen geen e-mailadres meer van hun opdrachtgever
- ZZP'ers moeten zich verplicht verzekeren voor bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering
- Artikelen mogen vaker worden doorgeplaatst tegen minder vergoeding. In sommige gevallen ben je een deel van je copyright kwijt.
- ZZP'ers moeten binnen twee maanden declareren en de krant mag zes maanden wachten met betalen.

Effecten Wet DBA omzet

64% van de respondenten geeft aan de zelfde omzet te draaien.

Van de 28,7% die minder omzet draaien sinds de invoering van de Wet DBA geeft 27,3% (iets meer dan ¼) aan dat dit het effect is van de Wet DBA.. Zij geven aan tussen de 3600 euro bruto per jaar tot 10.00 bruto per maand minder te verdienen.

Opvallend is dat 7,2% van de respondenten aangeeft meer omzet te draaien in 2017. Een verklaring wordt door een enkeling gegeven zoals 'aantrekkelijke economie' en 'nieuwe opdrachtgevers'.

Effecten Wet DBA aantal opdrachtgevers

66,1% van de respondenten geeft aan hetzelfde aantal opdrachtgevers te hebben sinds de invoering van de Wet DBA.

Van de 23,5% respondenten die heeft aangegeven 'minder' opdrachtgevers te hebben denkt 23,9% (dus ¼ van de 23,5%) dat dit komt door de Wet DBA. Het aantal opdrachtgevers dat deze respondenten minder hebben varieert tussen de 1 en 6.

10,4% geeft aan meer opdrachtgevers te hebben binnengehaald.

Verwachtingen omzet in 2017

41,8% van de respondenten denkt dezelfde omzet in 2017 te halen als in 2016

31,5% denkt minder omzet te zullen halen. Of dit het effect is van de Wet DBA valt niet te zeggen. Bij een eerdere vraag over de omzet vanaf de invoering van de Wet DBA tot op heden gaf 7% aan dat zij minder omzet hebben gedraaid door de Wet DBA.

26,7% denkt meer omzet te halen dan in 2016.

Effecten Wet DBA

Ruim 83% van de respondenten geeft aan naast omzet/aantal opdrachtgevers geen effect te ondervinden van de Wet DBA. Veel respondenten geven aan dat het wel voor veel onrust en onzekerheid heeft geleid.

11% geeft aan inzage te moeten geven van het aantal opdrachtgevers.

6,8% geeft aan dat payroll een effect is van de Wet DBA en tijdelijk contract 6,5%. 1,1% geeft aan een vast contract te hebben gekregen.

Tevreden over effecten Wet DBA

Opvallend is dat ¼ van 25% van de respondenten (8,25%) effect ondervindt van de Wet DBA. Toch geven 50,2% van de respondenten aan ontevreden te zijn over de effecten van de Wet DBA (terwijl maar een zeer beperkt deel van de respondenten) er geen effect van ondervinden.

48% van de respondenten staat neutraal tegenover de effecten van de Wet DBA.

Hoe wil je zelf ondernemerschap aantrouwen

40% van de respondenten wil een ondernemerstoets vooraf afleggen en 37,8% wil via een wilsverklaring haar ondernemerschap tonen. Ruim 29% wil de Belastingdienst inzage geven in het aantal opdrachtgevers.

Wat gaat de Sectie Zelfstandigen doen met deze resultaten

- Overhandigen aan staatsecretaris Eric Wiebes, Tweede Kamerleden, Belastingdienst met het verzoek om opdrachtgevers op te roepen a) risico's niet af te wentelen op zzp'ers b) premies niet in te houden op tarieven van zzp'ers c) reiskosten en andere onkosten te vergoeden van zzp'ers d) zzp'ers op borrels en feestjes te blijven uitnodigen.
- Overhandigen aan opdrachtgevers met hetzelfde verzoek als aan de staatsecretaris
- Nader uitzoeken hoeveel zelfstandigen minder omzet genereren naar aanleiding van de Wet DBA en uitzoeken welke opdrachtgevers minder opdrachten geven aan zelfstandigen en waarom